

методик навчання. Модель включає: лекторій, дискусійний блок, блок самостійної роботи, блок методичного забезпечення, контрольний блок. Вважаємо, що запровадження цієї моделі дозволить суттєво підвищити ефективність навчального процесу саме в контексті посилення його наукової складової, оскільки цей підхід базується на спільній творчій діяльності як викладача, так і студента.

Присухін С. І., канд. філос. наук, доцент
кафедри філософії

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Досвід розробки сучасних навчальних програм у системі вищої економічної освіти в Україні та необхідність кардинально нового підходу до підготовки магістрів та аспірантів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» вимагає наповнення цих програм новими науково-інноваційними компонентами. Це зумовлено конкретними завданнями, що постають перед ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» — провідним науково-дослідницьким центром серед навчальних закладів економічного профілю України.

В системі вищої економічної освіти підготовка спеціалістів вищої кваліфікації довгий час залишається традиційно не змінною. Необхідні зміни очікують свого практичного впровадження. Наприклад, зміст програми підготовки аспірантів до складання кандидатського мінімуму з дисципліни «Філософія» не відповідає сучасним стандартам. Не менш значимою проблемою є наповнення філософськими дисциплінами програми магістерського рівня підготовки, які б дали змогу підвищити загальний філософсько-методологічний рівень магістрів, посилити науково-дослідницьку компоненту в написанні магістерських робіт.

Відомо, що сьогодні Росія, Білорусь та інші країни в процес підготовки спеціалістів вищої кваліфікації (незалежно від конк-

ретної спеціальності) вже ввели вивчення дисципліни «Історія і філософія науки». Для аспірантів вивчення цієї дисципліни завершується здачею іспиту на кандидатський мінімум, згідно з Програмою, затвердженою Міністерством освіти і науки (Росії). Зміст курсу містить три головні структурні компоненти: 1) історія розвитку науки загалом; 2) загальна філософія науки; 3) актуальні філософські проблеми різноманітних наукових дисциплін (природничих, математичних і технічних, гуманітарних, соціальних, у т. ч. економічних).

Враховуючи зазначене вище, доцільно запропонувати вивчення такої ж дисципліни («Історія та філософія науки») в межах КНЕУ імені Вадима Гетьмана як для аспірантів, так і в спрощеному вигляді для магістерського рівня підготовки фахівців. Вважаємо, що вивчення зазначеної дисципліни надасть можливість якісно змінити рівень підготовки майбутніх учених-економістів (докторів філософії) за рахунок реалізації мети та предмету дисципліни. **Мета запропонованої дисципліни полягає в ознайомленні аспірантів, магістрантів та іншою цільовою аудиторією з особливостями наукового світогляду, історією розвитку науки, в розкритті специфіки взаємодії науки з іншими сферами життя. Предмет дисципліни полягає в створенні філософського образу сучасної науки та методології, аналізі історичних та світоглядних результатів розвитку науки, який можна зробити сьогодні, аналізі наукової проблематики в оригінальних текстах сучасних епістемологів, у вивченні досягнень західних концепцій науки та методології наукового знання.** Дисципліну «Історія і філософія науки» пропонується викладати силами кафедри філософії як для аспірантів та магістрантів, так і у вигляді окремих спецкурсів, адаптованих до специфіки профілю факультету або спеціалізації для студентів старших курсів.

Автор пропонує наступний загальний тематичний план вивчення дисципліни «Історія та філософія науки»:

Тема 1. Наука і суспільство (поняття «науки»; наука як специфічна пізнавальна діяльність; наука як соціокультурний феномен; наука і позанаукове знання; виникнення науки; наука і практика; наукове знання як система; його особливості і структура; динаміка наукового знання; класифікація наук і проблема періодизації історії науки; сциєнтизм та антисциєнтизм).

Тема 2. Історія науки (історіографія науки; передумови виникнення наукових знань у стародавньому світі, середньо-

віччі, за часів доби відродження; зародження і розвиток класичної науки в період нового часу; неklasична наука; постнеklasична наука).

Тема 3. Філософія науки (співвідношення філософії і науки; предметна сфера філософії науки; виникнення філософії науки як напрямку сучасної філософії; наукова картина світу та її еволюція; наука і релігія (езотеризм); новації в сучасній філософії науки; синергетика та евристика; актуальні проблеми науки XXI ст.).

Тема 4. Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання (емпіризм і схоластичне теоретизування; особливості емпіричних методів дослідження; специфіка теоретичного пізнання і його форми; закон як ключовий елемент теорії; єдність емпіричного і теоретичного, теорії і практики; проблема матеріалізації теорії).

Тема 5. Методологія наукового дослідження (метод і методологія; класифікація методів; основні моделі співвідношення філософії і окремих наук; функції філософії в науковому пізнанні; загальнонаукові методи і прийоми дослідження; розуміння і пояснення; про сучасну методологію).

Тема 6. Загальні закономірності розвитку науки (принцип співвідносності в розвитку наукових знань; єдність кількісних і якісних змін у розвитку науки; інтеграція і диференціація наук; взаємодія наук та їх методів; поглиблення та розширення процесу математизації і комп'ютеризації наук; прискорений розвиток науки; свобода критики і неприпустимість монополізму та догматизму в науці).

Тема 7. Наука, людина та повсякденне життя (наука як відповідь на безпосередні потреби людини; наука і етика; наука і естетика; наука і комунікація; наука і релігія тощо; межа науковості в житті та історії).

Підсумовуючи зазначимо, що запропонована дисципліна «Історія та філософія науки» може стати достойним внеском у виконання планів КНЕУ імені Вадима Гетьмана щодо утвердження наукової складової навчального процесу та інноваційних технологій його розвитку. Автор пропонує ввести дисципліну «Історія та філософія науки» в перелік навчальних дисциплін КНЕУ імені Вадима Гетьмана в частині підготовки аспірантів і пошукачів до складання кандидатського мінімуму з філософії, а також в програми магістерського рівня підготовки (в адаптованому вигляді) та пропагувати її всім тим, хто планує зайнятися наукою як професійно, так і в площині підвищення власного рівня компетентності.